

Oponentský posudek

bakalářské práce Kateřiny Ptáčkové

„Vývoj struktury faktických manželství v ČR mezi SLDB 1991 a 2001“.

katedra demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty UK, Praha 2006

Bakalářská práce se zabývá problematikou faktických soužití, a to na příkladu České republiky v letech 1991 a 2001.

Úvodní kapitoly se věnují definici pojmu „faktické manželství“ a výkladům tohoto pojmu u jednotlivých autorů. Dále autorka zmiňuje historický vývoj faktických manželství a neopomine také typologii manželství, opět podle různých autorů. Druhá úvodní kapitola pak popisuje zdroje použitých dat – Sčítání lidu, domů a bytů v letech 1991 a 2001 a výběrová šetření.

Hlavní část práce je rozdělena do dvou základních kapitol. V první z nich se autorka věnuje datům, která jsou k dispozici ze Sčítání a popisuje změny základních ukazatelů a struktury faktických manželství mezi roky 1991 a 2001. Zmiňuje především nárůst podílu mladších lidí, nárůstu podílu svobodných, snížení nesezdaných soužití se závislými dětmi, zvýšení počtu kohabitantů se středním vzděláním a podobně.

Kapitola je veskrze popisná, každý pohled je jen stručně popsán, s využitím jiných analytických zdrojů. Popisovaná fakta jsou doložena řadou tabulek.

Druhá základní kapitola má za cíl hlubší analýzu vývoje nesezdaných soužití v průběhu devadesátých let. Jako zdroj dat slouží výzkum Rodina v rámci mezinárodního výzkumného programu ISSP. Autorce použití dat z výzkumů umožňuje propojit skutečnosti z dat Sčítání s vnějšími kulturními a socio-ekonomickými faktory, nicméně souvislosti jsou zde (vzhledem k rozsahu práce) opět pouze stručně zmíněny.

Autorka se v této kapitole věnuje též širším závislostem nesezdaných soužití s ostatními demografickými jevy (porodností, sňatečností, rozvodovosti apod.). I zde velmi stručně s využitím jiných analytických prací.

K bakalářské práci mám následující konkrétní postřehy a připomínky:

1. V úvodní kapitole je zmíněno několik definic faktických manželství. Není však řečeno, s jakou definicí autorka pracuje. U dat ze Sčítání je definice implicitně dána, nicméně u průzkumu Rodina definice faktických manželství zmíněna není.
2. V úvodních kapitolách je uvedeno několik výběrových šetření, dále v práci jako zdroj dat je použita pouze Rodina. Jaký byl důvod tyto ostatní šetření v úvodní kapitole podrobně zmínit a nakonec nevyužít?
3. Práce obsahuje na několika místech odkazy na internetové stránky, které by stálo za to blíže specifikovat a zároveň umístit pod čaru – v textu ruší (např. na straně 6).
4. Tabulkám a jejím nadpisům chybí jednotná grafická podoba.

Bakalářská práce trochu doplácí na šíři tématu – řada problémů je jen stručně zmíněna. Nicméně práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a považuji ji za velmi vhodný odrazový můstek pro magisterskou práci. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Marek Tietze

Praha, 16. září 2006